

FN-chefen i Östtimor

FN:s generalsekreterare Ban Ki-moon inledde den 15 augusti sitt tvådagarsbesök i Östtimor med att möta den nyvalde presidenten Taur Matan Ruak som tidigare var arméchef och gerillakämpe. Ban förklarade vid ankomsten att Östtimor är kapabelt att av egen kraft bevara lugnet, alltså utan utländska trupper, vid en tidpunkt då landet förbereder sig för att de sista av nästan 1,300 utländska fredsbevarare ska resa hem i slutet av året. Bedömningen är baserad på en utvärderingsgrupps rekommendation. Även om Östtimor inte behöver FN:s fredsbevarande operationer längre kommer FN att stanna kvar i landet för andra ändamål.

Ban sade vidare att alla förövare av brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser måste ställas inför rätta i domstol och tillade att han och Taur Matan Ruak hade diskuterat frågan. Han betonade att utan att brott mot en civilbefolkning behandlas i en domstol, kan politisk stabilitet inte vara hållbar.

Generalsekreterarens tal i parlamentet

Boa tarde, hau haksolok mai iha Dili [Tetun för: God eftermiddag, jag är glad över att vara här i Dili.]

...

Det här är mitt andra besök till Östtimor som Förenta Nationernas generalsekreterare - och mitt andra tillfälle att tala inför parlamentet.

Jag var senast här 2007. Fem år senare återvänder jag till samma kammare, men till ett nytt Östtimor.

Idag är Dili mycket mer livfyllt och säkrare. Landets ekonomi växer. Privata företag startas. Utveckling är på gång.

...

Jag vill lovorda det timoresiska folket för att ha gått till valurnorna på ett fredligt och ordningssamt sätt - och jag är mycket uppmuntrad av att valresultaten godtogs av alla och lett till bildandet av en ny regering och öppnandet av det här nya parlamentet.

Alla dessa framsteg återspeglar Östtimors starka engagemang för demokratiskt styre, laglydnad och uppbyggnaden av en säker och stabil framtid.

Det är framför allt er, Östtimors ledares och folks, förtjänst.

Jag ville komma hit till detta folkets hus för att hedra era insatser efter återupprättandet av självständigheten för tio år sedan - och tioårsdagen av ert medlemskap i Förenta Nationerna.

Men på många sätt så börjar det svåra [arbetet] nu - och det börjar precis här i den här kammaren. Och det börjar med er.

Som valda parlamentariker har ni bevärdigats med ett allvarligt förtroende.

Ni har ett stort ansvar för att debattera frågor ... att lyssna till andra synpunkter ... att förena olika synpunkter ... och att spegla alla timoresers viljor och bekymmer.

De förväntar sig att samarbeta för att uppnå gemensamma mål och för att bygga ett bättre samhälle för alla människor i Östtimor.

De kräver ansvariga och öppna institutioner som fortsätter att utrota korruption och arbeta för det gemensamma bästa.

Tillsammans kan ni identifiera gemensamma utmaningar:

De omfattar hopp och tillfällen för unga människor ... och omhändertagande av de äldre och missgynnade grupper.

Ni måste använda de tillgängliga naturresurserna på bästa sätt ... och fortsätta reformera rättsväsende och säkerhetssektorn.

Och ni strävar att stärka era regionala kontakter genom era viktiga ansträngningar att gå med i ASEAN.

Jag väddar till er att behålla fokus på dessa övergripande mål i en anda av samarbete.

Förenta Nationerna kommer att fortsätta att vara er partner, när ni smider en ny framtid.

Och när vi tillsammans ser på några av de stora utmaningarna i vår tid, så tror jag att Östtimor har mycket att dela med världen.

Låt mig peka på tre områden.

För det första, att befrämja utveckling.

Händelserna i och erfarenheterna från de gångna åren har övertygat mig om att vi behöver tänka om i vår inställning till utveckling. Tillväxt är inte nog. Vi behöver en inkluderande tillväxt som minskar ojämlikheter - tillväxt som integrerar ekonomiska, sociala och miljömål i stället för tillväxt som ställer dessa mot varandra.

Det är därför vi har gjort hållbar utveckling till Förenta Nationernas ledande prioritet.

2015 års frist för att uppnå millenniemålen närmar sig snabbt - och FN har förutsatt sig att hjälpa stater att göra så stora framsteg som möjligt de kommande tre åren.

Samtidigt måste vi börja definiera ett ramverk för utvecklingen efter 2015.

Östtimors röst och erfarenhet är viktiga. Och jag var glad över att er finansminister Emilia Pires tackade ja

till min inbjudan att delta i min globala högnivåpanel av framstående personer för utvecklingsplanen efter 2015.

För det andra, ni har mycket att bidra med för att främja fred och säkerhet.

Östtimor rör sig från att vara mottagare av Förenta Nationernas fredsbevarare till en aktiv bidragsgivare. Era modiga styrkor tjänstgör från Sydsudan till Mellersta Östern. Jag vill också tacka Östtimor för dess ledarskap i g7+, som ger en plattform för att belysa de särskilda behoven hos bräckliga och konfliktdrabbade länder runt jorden - vilket är så viktigt för att befästa fred.

För det tredje, att ge kvinnor och unga människor kraft.

Jag vill ge det här parlamentet mitt erkännande för att det säkrat att minst en tredjedel av ledamöterna är kvinnor. Och timoresiska kvinnor utgör nu nästan 20 procent av landets poliskår.

Naturligtvis är ett av de bästa sätten att stärka en ung, dynamisk demokrati att stärka dess unga, dynamiska medborgare.

I morgon kommer jag att tala till universitetsstudenter och betona utbildning som en byggsten för varje samhälle. Utbildning är kärnan i ekonomisk utveckling.

Bättre utbildning betyder mer produktivitet och mindre fattigdom ... mer ekonomisk aktivitet och mindre arbetslöshet.

Bättre utbildning betyder bättre hälsovård och mindre undernäring, färre hälsoproblem för mödrar, färre utsatta för sjukdomar.

Kort, utbildning skapar anständiga arbeten, möjligheter och hopp för en nation.

Det är därför jag är här nu, tillsammans med UNESCO:s generaldirektör Irena Bokova och Förenta Nationernas särskilde utsände för global utbildning Gordon Brown, tidigare premiärminister i Storbritannien.

Jag är säker på att med mitt politiska ledarskap och deras politiska ledarskap kan vi mobilisera nödvändigt politiskt medvetande och nödvändiga resurser. Och jag är glad över att kunna meddela att vi har tagit Östtimor som vårt första land att ta upp den här utbildningsfrågan som vår högsta prioritet.

Det finns ingen gräns för Östtimors framtid om ni fortsätter att visa ett starkt engagemang för demokratiska värden, meningsfullt deltagande, fred och stabilitet.

Det är i denna positiva atmosfär som Förenta Nationerna förbereder tillbakadragandet av UNMIT vid årets slut.

Vi har konsulterat ett brett spektrum av timoresiska partner om en ny form för engagemang i Östtimor med tanke på UNMIT:s förväntade avresa.

Förenta Nationerna själva har vunnit så mycket från vår relation med Östtimor genom åren.

När FN nu minskar sitt avtryck i landet fortsätter ni att vara ett globalt exempel för att framgångsrikt resa sig ur konflikt till bestående fred.

När vi formar vår nya relation kan Östtimor räkna med Förenta Nationernas stadiga stöd, när ni går framåt.

Ni har börjat en viktig resa som kommer att forma Östtimor för de kommande generationerna.

Det kommer att ta tid och tålamod och hårt arbete.

Processen är inte en spurt. Den är ett maratonlopp.

Men Östtimor vet ett och annat om maratonloppet.

Jag var närvarande vid Londonolympiadens öppningsceremoni.

Jag var där när era maratonlöpare - Augusto Ramos Soares och Juventina Napoleao - kom in på stadion, stolt representerande Östtimor på den globala arenan.

Världen såg mer än två olympiska löpare, vi såg den timoresiska andan av självständighet, hängivenhet, uthållighet i full blom.

I dem såg jag vad jag nu känner i det landet - en beslutsamhet att ha stora drömmar ... ett löfte att fortsätta sträva mot målen ... och ett åtagande att dela er styrka med världen.

Östtimors folk är på rätt spår för välstånd, säkerhet och stabilitet för alla.

Och som alla bra maratonlöpare, vet jag, att ni framgångsrikt kommer att nå mållinjen.

Tack så mycket, Obrigado.

Under besökets andra dag deltog FN-chefen i Timor-Leste Fragility Assessment Workshop. Där behandlades konstellationen g7+ med 17 medlemsländer, "the New Deal" för att höja biståndets effektivitet i dessa länder och uppnå uthållig utveckling samt vägar till återhämtning i konfliktdrabbade länder. Finansminister Emilia Pires sade att Östtimor har gått från sårbarhet till återhämtning: fredsarbete har skapat fred och stabilitet.

Gabriel Jonsson & Tommy Pollák

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA. Material som publiceras i Merdeka & ÖsttimorInformation kan också publiceras i <http://www.globalarkivet.se>.